



KURU FASULYE

Ocak 2021

Dünya Kuru Fasulye Verileri (bin ton)

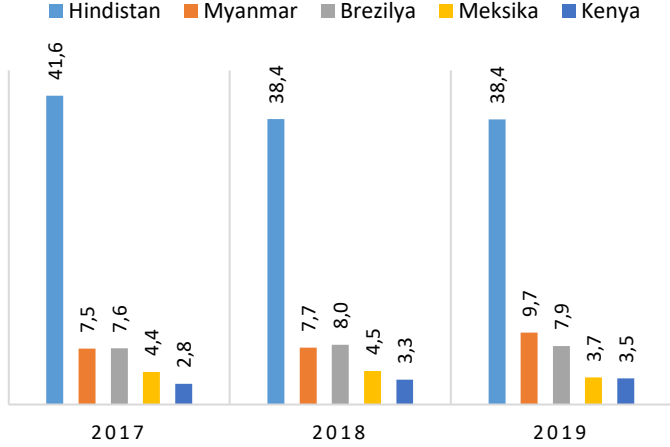
	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim (%) ¹
Alan (bin ha)	31.456	35.067	37.062	35.695	33.066	-7,4
Verim (ton/ha)	0,90	0,91	0,86	0,88	0,87	4,8
Üretim	28.727	29.576	32.146	31.772	28.902	-3,6
İthalat	1.762	1.950	1.822	1.848	1.359	-26,5
İhracat	2.308	2.638	2.595	2.565	1.769	-31,0

Kaynak: FAO;(09.01.2021) ¹/Verisi bulunan son iki yılın değişimini göstermektedir.

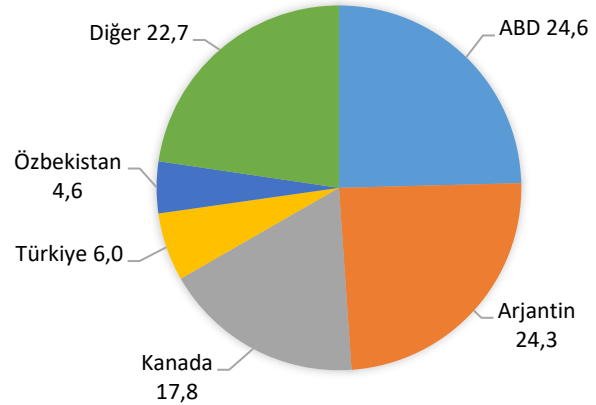
Baklagiller içerisinde kuru fasulye dünyada en fazla ekim alanına sahip olan ürün olup 105 ülkede yetiştirilmektedir. Daha çok Asya ve Amerika kıtalarında yetiştirilen kuru fasulye ekim alanları 2015 yılında 31 milyon ha düzeyinde iken; 2019 yılında %5,7 artış göstererek 33 milyon ha'ya ulaşmıştır. 2019 yılı FAO verilerine göre kuru fasulye; baklagil ekim alanlarının %37'sini, baklagil üretiminin ise %33'ünü oluşturmaktadır. 2019 yılı itibarıyla 33 milyon ha

alandaki 29 milyon ton kuru fasulye üretimi gerçekleşmiştir. 2018-2019 yılları arasında kuru fasulye ekim alanları %7,4 ve üretim ise %3,6 azalmıştır. Kuru fasulye ekim alanlarında ilk sırada 13 milyon ha ile Hindistan gelmektedir. Hindistan'ı Myanmar (3,2 milyon ha) ve Brezilya (2,6 milyon ha) izlemektedir. Üretimde ise yine Myanmar 6 milyon ton ile ilk sırada yer almaktadır. Myanmar'ı sırasıyla Hindistan (5 milyon ton) ve Brezilya (3 milyon ton) izlemektedir.

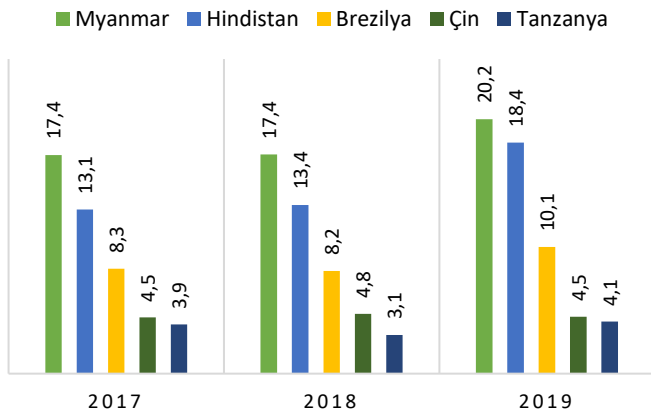
Kuru fasulye ekim alanında önemli ülkeler (%)



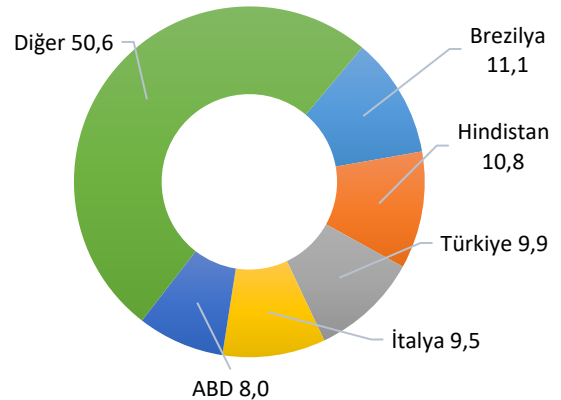
Ülkelere göre dünya kuru fasulye ihracatı (2019, %)



Kuru fasulye üretiminde önemli ülkeler (%)



Kuru fasulye ithalatında önemli ülkelerin payı (2019, %)



Küresel kuru fasulye dış ticaretinde 2019'da bir önceki sezona göre ithalat %26,5 ihracatta %31 azalma söz konusudur. Kuru fasulye ihracatında ilk sırayı ABD (435 bin ton) almaktadır. ABD'yi, Arjantin (430 bin ton) ve Kanada (315 bin ton) izlemektedir. İthalatta ise ilk sırada Brezilya

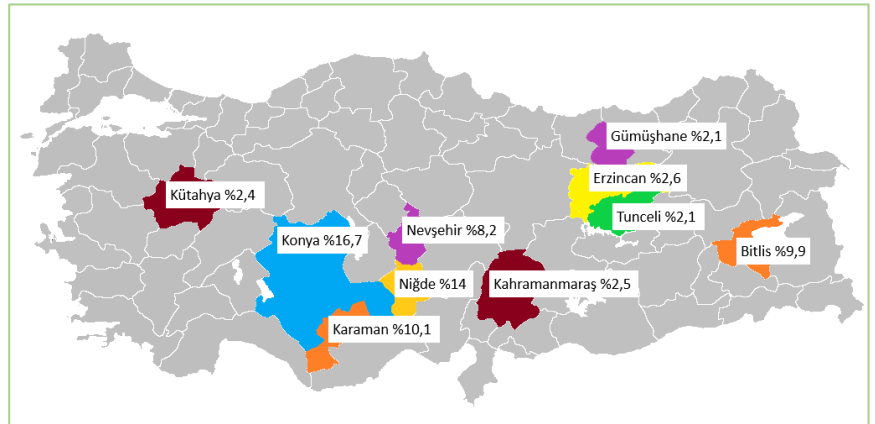
(151 bin ton) yer almaktadır. Brezilya'yı sırasıyla Hindistan (147 bin ton) ve Türkiye (135 bin ton) izlemektedir. 2019 yılı itibariyle Türkiye kuru fasulye ithalatında üçüncü sırada, ihracatında ise dördüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye Kuru Fasulye Verileri (ton)

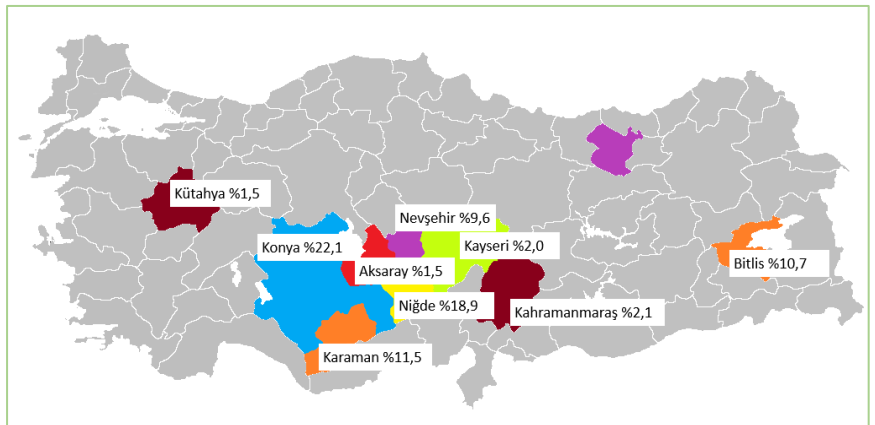
	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Değişim (%) ¹
Alan (ha)	91.110	93.584	89.820	89.722	84.805	-5,5
Verim (kg/da)	236	251	262	266	259	-2,6
Üretim (ton)	215.000	235.000	235.000	239.000	220.000	-7,9
Yurt içi kullanım	246.679	281.435	284.008	285.785	301.856	5,6
İthalat	44.600	52.918	56.643	66.573	117.921	77,1
İhracat	10.556	3.898	5.050	17.159	103.129	501,0
Kişi başına tüketim (kg)	3,0	3,4	3,4	3,3	3,5	6,1

Kaynak: TÜİK (10.01.2021) ¹/Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir. Piyasa dönemi Temmuz-Haziran

Kuru fasulye ekim alanları; 2019/20 üretim döneminde Türkiye'de kuru fasulye üretimi 88,9 bin ha alanda gerçekleşmiştir. Bu alanların yaklaşık %49'u İç Anadolu Bölgesi'nde yer almış olup İç Anadolu Bölgesini %14,6 ile Doğu Anadolu Bölgesi izlemiştir. 2019 yılında bir önceki yıla göre kuru fasulye verimi %2,6 azalmıştır. Kuru fasulye ekim alanlarında 2015 yılına oranla 2019 yılında %7 civarında bir azalma yaşanmıştır.



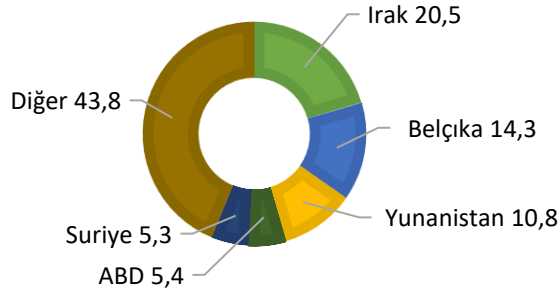
Kuru fasulye üretimi; 2019/20 üretim döneminde 225 bin ton olarak gerçekleşen Türkiye kuru fasulye üretiminin %62,1'i İç Anadolu Bölgesi'nden karşılanmıştır. Konya ili tek başına Türkiye'nin kuru fasulye üretiminin %22,1'ini karşılamıştır. Konya ilinden sonra Niğde ili %18,9, Karaman ili %11,5 ve Bitlis ili %10,7 ile Türkiye kuru fasulye üretiminden pay almışlardır. 2020 yılı kuru fasulye üretimi bir önceki yıla göre %27 oranında artış göstermiştir.



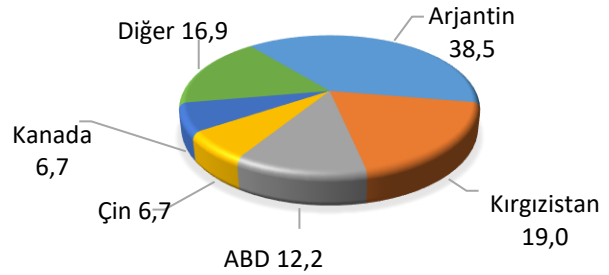
Kuru fasulye kullanımı; Türkiye'de 2018/19 itibariyle kuru fasulye kullanımı 301.856 ton olarak gerçekleşmiş olup, bunun %94,4'ü yurt içinde kullanılmış, %3,1'i tohumluk olarak kullanılmıştır.

Kuru fasulye dış ticareti; 2018/19'da ithalat 117.921 ton olarak gerçekleşmiş olup ithalatın %73 kadarı Arjantin Etiyopya ve Kırgızistan'dan yapılmaktadır. 2018/19'da ihracat ise 103.129 ton olarak gerçekleşmiş olup ihracatın %81 kadarı Yemen, Irak ve Suriye'ye yapılmaktadır. 2019/20 piyasa döneminde ise TÜİK Özel Ticaret Sistemi verilerine göre ihracat 5.607 ton ve ithalat ise 21.987 ton olarak gerçekleşmiş olup ihracatın %56 kadarı Irak, Belçika ve Yunanistan'a yapılmaktadır. 2019/20'de ithalatın ise %70 kadarı Arjantin, Kırgızistan ve ABD'den yapılmaktadır.

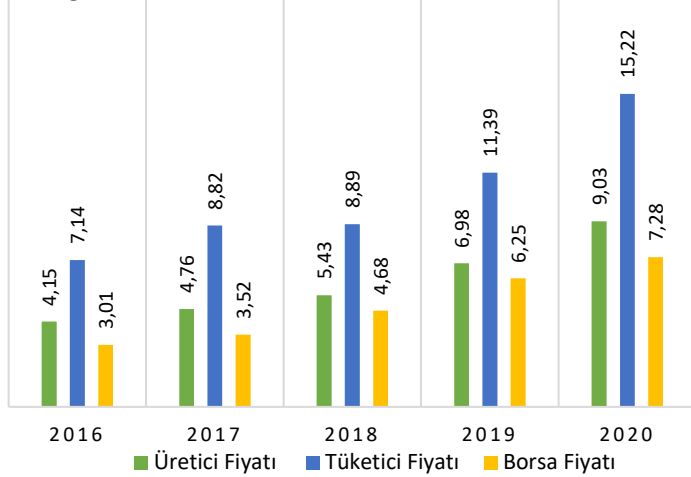
Türkiye kuru fasulye ihracatında önemli ülkeler (2019/20, %)



Türkiye'nin kuru fasulye ithalatı yaptığı ülkeler (2019/20, %)



TL/Kg



Kaynak: TÜİK, KTB, (14.01.2021)

TÜİK, 2020 yılı Aralık ayı kuru fasulye üretici fiyatı 9,77 TL/kg olup bir önceki aya göre %0,41 oranında artış göstermiştir. Bir önceki yılın aynı ayına göre ise %22,74 oranında artış göstermiştir. 2020 yılı Aralık ayı tüketici fiyatları ise 16,51 TL/kg olup, bir önceki aya göre %0,008 bir önceki yılın aynı ayına göre ise %0,52 artış göstermiştir.

Konya Ticaret Borsası hazır müstahsil satış fiyatı 2020 yılı Aralık ayında 7,86 TL/kg olup bir önceki aya göre %0,01 azalış gösterirken, bir önceki yılın aynı ayına göre %0,11 artış göstermiştir.

Türkiye'de Kuru Fasulye Destekleme Politikaları: Türkiye'de birçok ürüne uygulanan fark ödemesi desteği, girdi destekleri, yurtiçi sertifikalı tohum kullanım desteği ve organik tarım desteği kuru fasulyeye de uygulanmaktadır. 2020 yılında kuru fasulye fark ödemesi desteği 50 krş/kg olarak belirlenmiştir. Bunun dışında yurt içi sertifikalı tohum kullanım desteği 10 TL/da, mazot desteği 22 TL/da, gübre desteği 4 TL/da, toprak analizi desteği ise 40 TL'dir. 2020 üretim sezonunda organik tarım kapsamında üretimi yapılan kuru fasulye, 1. kategori ürünler arasında yer almış olup, belirlenen destek miktarı 100 TL/da'dır. Tarımsal destekler ürün maliyetlerinin bir kısmını karşılayarak üreticiye ek gelir sağlamak amacıyla verilmektedir. Verilen desteklerin kuru fasulye verimine bölünmesiyle hesaplanan kilogram başına destekler; 2020 yılında 2016 yılına göre fark ödemesi desteğinde %67, mazot desteğinde ise %467 artış görülmektedir.

Verilen Destek (TL/kg)

Yıllar	Fark Ödemesi	Toprak Analizi	Sertifikalı Tohum	Gübre	Mazot	Toplam
2016	0,3	0,000	0,080	0,087		0,422
2017	0,3	0,003	0,075	0,015	0,041	0,434
2018	0,5	0,003	0,075	0,015	0,053	0,646
2019	0,5	0,003	0,077	0,015	0,085	0,681
2020 ¹	0,5	0,003	0,039	0,015	0,085	0,642

Kaynak: TOB verilerinden TEPGE hesaplamaları, 2020 yılı hesaplamaları 2019 yılı verimi esas alınarak yapılmıştır.

	2016	2017	2018	2019	2020
Kuru Fasulye Fiyatı (TL/kg)	4,15	4,76	5,43	6,98	9,03
Destek (TL/kg)	0,42	0,43	0,64	0,68	0,64
Kuru fasulye Fiyatı + Destek (TL/kg)	4,57	5,19	6,07	7,66	9,67
Gübre Fiyatı (TL/kg) (DAP)	1,53	2,38	2,75	2,65	2,62
Mazot Fiyatı (TL/lt)	3,89	4,69	5,78	6,43	6,07
Tohumluk Fiyatı (TL/kg) ¹	15,56	19,54	13,72	16,49	20,22
1 kg Kuru fasulye ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Kuru Fasulye/Gübre	2,71	2,00	1,97	2,63	3,45
Kuru Fasulye + destek/Gübre	2,99	2,18	2,21	2,89	3,69
Kuru Fasulye/Mazot	1,07	1,01	0,94	1,09	1,49
Kuru Fasulye + destek/Mazot	1,17	1,11	1,05	1,19	1,59
Kuru Fasulye/Tohum	0,27	0,24	0,40	0,42	0,45
Kuru Fasulye + destek/Tohum	0,29	0,27	0,44	0,46	0,48

Kaynak: TOB ve TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

2020 destekleri, 2019 verimi esas alınarak hesaplanmıştır.

¹/2020 yılı 11 aylık ortalama fiyat alınmıştır.

Kuru Fasulye Girdi Pariteleri

Kuru fasulye fiyatı 2020 yılında bir önceki yıla göre %29,37 artarken, mazot fiyatı %5,60 ve gübre fiyatı %1,13 oranında azalmıştır. Kuru fasulye fiyatındaki artışın yüksek olması ve mazot ve gübre fiyatında yaşanan düşüş, paritelerin artış göstermesini sağlamıştır. Nitekim, 2020 yılında 1kg kuru fasulye ile alınabilecek destekler hariç kuru fasulye/mazot paritesinde %37,04, kuru fasulye/gübre paritesinde ise %30,85 artış yaşanırken; destekler dahil paritelerde ise sırasıyla %33,73 ve %27,69 artış yaşanmıştır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Türkiye’de nohuttan sonra en çok üretimi yapılan baklagil olan kuru fasulye üretiminde son 5 yılda %2,33’lük bir artış yaşanmıştır. Ekim alanlarındaki azalmaya rağmen üretimde yaşanan artışta, verim artışının önemli etkisi vardır.

2018/19 sezonunda kuru fasulyede kendine yeterlilik oranı %72,1’dir. Türkiye 2019 yılı itibarıyla dünya kuru fasulye ithalatında 3. sırada, ihracatında ise 4. sırada yer almıştır. TÜİK verilerine göre 2020 yılında kuru fasulye üretimi 280 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını insan yaşamını etkileyen tarım dahil tüm sektörlerde olumsuz etki yaratmaktadır. Karantina koşulları nedeniyle ekim ve hasat sezonları göz önüne alındığında girdi ve işçilik temini,

pazara erişim ile ürünlerin dış pazara ulaşımı gibi konularda sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca karantina koşulları gereği tüketici evde uzun süre depolayabileceği baklagillere yönelmiştir. Baklagillere olan talepteki ani artış kuru fasulyenin de uluslararası piyasalarda fiyatını artırmıştır. Bu durumda ülkeler iç piyasada yeterliliğin ve fiyat istikrarının sağlanabilmesi için ihracatı durdurma, ithalat vergilerinin sıfırlanması gibi önlemlere başvurmıştır. Dünya genelinde pandeminin talep artışına neden olması ve arzda ortaya çıkardığı sorunlar nedeniyle fiyat artışlarının devam edeceği öngörülmektedir. Ancak artan uluslararası talep dikkate alındığında yurt içi piyasalarda arz talep dengesi açısından, üretimde devamlılığın sağlanması ve ihracata yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta TC Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Zeynep KANAT, zeynep.kanateker@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833